

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM
 Allmänna avdelningen
 Enhet 16

DOM
 2014-02-14
 Meddelad i
 Stockholm

Mål nr
 30719-13

KONKURRENSVERKET

2014-02-14

Avd

Dnr

KSnr

Aktbil

SÖKANDE

1.MVB Syd AB, 556076-1214
 2.MVB Öst AB, 556295-7505

Ombud: Advokaterna Emelie Engholm och Frank Reijbrandt
 Kiström Advokatbyrå KB
 Box 7184
 103 88 Stockholm

MOTPART

Stockholms läns landsting
 genom Locum AB
 Box 17201
 104 62 Stockholm

SAKEN

Offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten beslutar att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse gjorts på så sätt att Stockholms läns landsting gör en förnyad prövning av anbuderna som innefattar en prövning av anbudens förenlighet med de obligatoriska kraven i avsnitt 4.6.1 Referensuppdrag punkten 2.

Dok.Id 446366

Postadress

115 76 Stockholm

Besöksadress

Tegeluddsvägen 1

Telefon

08-561 680 00

E-post:

forvaltningsrattenistockholm@dom.se

Telefax

08-561 680 01

Expeditionstid

måndag – fredag

08:00-16:30

YRKANDEN M.M.

Stockholms läns landsting (SLL) genomför genom Locum en upphandling gällande generalentreprenad avseende en fullständig ombyggnad av Eastmaninstitutet (dnr LOC 1310-1093). Upphandlingen genomförs genom öppet förfarande enligt LOU och tilldelningsgrund är lägst pris. Gällande Eastmaninstitutet anges i de administrativa föreskrifterna att Folk tandvården i Stockholm där bedriver specialisttandvård för barn och vuxna med en rad olika kompetenser. MVB Syd AB och MVB Öst AB (bolagen) har lämnat ett gemensamt anbud i upphandlingen. SLL har i tilldelningsbeslut den 13 december 2013 beslutat att teckna kontrakt med annan anbudsgivare än bolagen.

Bolagen ansöker om överprövning och yrkar att förvaltningsrätten ska förordna om rättelse av upphandlingen på så sätt att vinnande anbudsgivares anbud förkastas och en ny kvalificering genomförs. Som grund för sin inställning anger bolagen i huvudsak följande. SLL har brutit mot de grundläggande principerna om likabehandling, förutsebarhet och transparens och därmed mot 1 kap. 9 § LOU. SLL har behandlat anbudsgivarna olika genom felaktigt ta upp vinnande anbud till utvärdering trots att detta anbud inte uppfyllt samtliga obligatoriska krav i förfrågningsunderlaget. Bolagen kom på andra plats vid utvärderingen och har lidit skada genom att vinnande anbud antagits.

SLL bestrider bifall till ansökan och väljer att inte ange någon grund för denna sin inställning.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om

ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas. Likabehandlingsprincipen innebär bl.a. att den upphandlande myndigheten inte får efterge eller bortse från förfrågningsunderlagets obligatoriska krav.

Vidare anges i 16 kap. 6 § LOU att rätten ska besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse gjorts om den upphandlande enheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU, eller någon annan bestämmelse i denna lag, och detta har medfört att leverantören lidit eller kan komma att lida skada. Förvaltningsrätten är inte bunden av de yrkanden om viss åtgärd som angetts i ansökan om överprövning (se RÅ 2005 ref. 47).

Bolagen har gjort gällande att vinnande anbudsgivare inte uppfyller i förfrågningsunderlaget uppställt krav ifråga om referensuppdrag.

I upphandlingens förfrågningsunderlag (Anbudsformulär entreprenad rev. 2013-10-31) anges följande:

4.6.1 Referensuppdrag

Anbudsgivare ska nedan ange 2 referensuppdrag. Samtliga efterfrågade uppgifter ska anges. Beskrivningen av uppdraget ska innehålla uppgifter som styrker att referensuppdragen uppfyller följande krav.

Referensuppdragen ska:

1. avse entreprenader inom efterfrågat fackområde
2. avse sjukvårdsobjekt eller objekt med motsvarande krav avseende säkerhet, teknik, miljö och hygien
3. vara slutförda och ej vara äldre än 8 (åtta) år
4. avse entreprenader med följande minsta uppdragsvolym, ett uppdrag om 30 MSEK (referensuppdrag 1) och ett uppdrag om 50 MSEK (referensuppdrag 2).

Vinnande anbudsgivare har som referensuppdrag 2 åberopat ett uppdrag åt referensföretaget Micasa Fastigheter AB, kv. Fästmanssoffan 1. Inledningsvis anges projektet omfatta ombyggnad av fem befintliga bostadhus i två plan med källare till ett så kallat trygghetsboende med totalt 32 lägen-

heter samt uppbyggnad av ett nytt sophus. Vidare anges gällande referensuppdraget följande:

Trygghetsboende är bostadslägenheter som upplåts med hyresrätt och är anpassade för personer äldre än 75 år. Totalrenovering av samtliga ytskikt i husen, nya kök samt en del ändringar i planlösningen vilket har inneburit stomförstärkningar. Därtill har omläggning av samtliga tak utförts samt tilläggsisolering av fasaden, nya fönster/dörrar och ny puts av alla husen. Totalrenovering av samtliga installationer i form av ny ventilation, nya rördragningar, nya hissar, ny el, tele, data, brand, passage och därtill har man installerat ett nytt sprinklersystem i hela huset. Entreprenaden har även omfattat nya plattytor, ny plantage på hela området samt en upprustning av parkinredning. Där utöver har vi gjort ett extra arbete med en ny undercentral för inkommande vatten och fjärrvärme. Eftersom det är ett trygghetsboende så ställer det höga krav gällande säkerhet, teknik, miljö samt hygien.

Bolagen anför bl.a. följande. Vinnande anbudsgivare anger i sin beskrivning av referensuppdrag 2 att "eftersom det är ett trygghetsboende så ställer det höga krav gällande säkerhet, teknik, miljö samt hygien" vilket är en direkt felaktig och vilseledande beskrivning som förlett SLL att tro att vinnande anbud uppfyller uppställda krav. Av Micasa Fastigheter AB:s hemsida framgår att trygghetslägenheter är "vanliga hyresrätter för den som fyllt 75". Det anges vidare att "I boendet ingår ingen vård. Finns det behov av stöd och hjälp kan hyresgästen ansöka om hemtjänst. (...) När det gäller hälso- och sjukvård kan hyresgästen vända sig till exempelvis vårdcentralen".

Bolagen anför att det därmed kan konstateras att aktuellt referensuppdrag varken avser en entreprenad inom efterfrågat fackområde eller ett sjukvårdsobjekt eller ett objekt med motsvarande krav avseende säkerhet, teknik, miljö och hygien. Vidare anför bolagen att referensuppdraget avser uppförande av ett sedvanligt hyresrättsboende, visserligen med vissa gemensamhetsutrymmen vilka dock inte påkallar några särskilda tekniska, säkerhetsmässiga eller hygieniska överväganden.

SLL har i yttrande vitsordat de uppgifter som bolagen har ingivit. SLL anger därvid att enbart vinnande anbudsgivares anbudformulär har legat till grund för kvalificering av anbudet samt att de uppgifter som bolagen har funnit på aktuell hemsida inte har beaktats.

Förvaltningsrättens bedömning

En upphandlande myndighet har inte någon skyldighet att kontrollera att lämnade uppgifter är riktiga om det inte finns anledning att ifrågasätta uppgifternas riktighet, men får inte efterge eller bortse från sådana krav som ställts upp i förfrågningsunderlaget. I enlighet med likabehandlingsprincipen krävs att leverantörerna behandlas på samma sätt när det gäller frågan om obligatoriska krav är uppfyllda. Detta gäller även om uppgifterna blivit kända först i samband med en överprövningsprocess (jfr Kammarrätten i Göteborgs dom 26 juni 2012 mål nr 935-12 och 8 mars 2013 mål nr 8460-12 samt Kammarrätten i Sundsvalls dom den 21 maj 2013 i mål nr 388-13).

I de administrativa föreskrifterna för upphandlingen, punkt AFB.51, anges att anbudsgivarna ska uppfylla de krav som angetts i anbudsformuläret. På det sätt som kraven på referensuppdragen har formulerats i anbudsformulärets avsnitt 4.6.1 så får det anses vara klart att de däri ställda kraven utgör obligatoriska krav.

SLL har inte vare sig bemött eller bestritt de uppgifter som har kommit fram i förvaltningsrätten.

Vid en sammantagen bedömning av vad som anges i vinnande anbuds referensuppdrag 2 och på Micasa Fastigheter AB:s hemsida gällande deras trygghetsboenden så anser förvaltningsrätten att kravet i anbudsformulärets avsnitt 4.6.1 punkten 2 inte kan anses vara uppfyllt. Förvaltningsrätten an-

ser att ett bostadshus med bostadslägenheter där de boende för behov av stöd och hjälp får ansöka om hemtjänst och gällande hälso- och sjukvård får vända sig till vårdcentral inte kan anses utgöra sjukvårdsobjekt eller objekt med motsvarande krav avseende säkerhet, teknik, miljö och hygien. Beskrivningen av referensuppdraget i anbudet motsäger inte att det rör sig om vanliga bostadslägenheter. Vad som sammanfattningsvis anges i beskrivningens sista mening föranleder ingen annan bedömning. SLL har således inte följt de administrativa föreskrifternas krav vid kvalificering av anbuden och dess agerande har medfört att bolagen har lidit eller riskerat att lida skada.

LOU är en procedurlagstiftning. I en ansökan om överprövning kan domstolen därför endast bedöma om upphandlande myndighet har följt lagstiftningen vid genomförandet av upphandlingen och i de fall brott mot LOU förekommit ingripa genom att besluta om rättelse eller att upphandlingen ska göras om. Den konstaterade bristen i upphandlingsförfarandet kan avhjälpas genom att en ny kvalificeringsprövning görs, vid vilken det obligatoriska kravet i avsnitt 4.6.1 Referensuppdrag punkten 2 tillämpas på så sätt som däri har angetts. Det ankommer på SLL att rätta upphandlingen i enlighet med detta. Ansökan ska därför bifallas på så sätt att upphandlingen får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV3109/1A LOU).

Maria Dahlberg

Rådman

Föredraganden Anna Cederberg har handlagt målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.